

ГОДИШНИКЪ НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТЪ
ИСТОРИКО-ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТЪ
КНИГА XVIII, 9.

ANNUAIRE DE L'UNIVERSITÉ DE SOFIA
FACULTÉ HISTORICO-PHILOLOGIQUE
TOME XVIII, 9.

АРХИВАТА
НА
ВАРНЕНСКАТА МИТРОПОЛИЯ

ОТЪ ПРЪДИ ОСВОБОЖДЕНИЕТО

ОТЪ

ПЕТЪРЪ НИКОВЪ

LES ARCHIVES
DE LA
MÉTROPOLE BULGARE DE VARNA

AVANT 1877

PAR

PIERRE NIKOV

СОФИЯ 1922

Положението, въ което се намира днесъ българската историческа наука, налага като първа нейна задача да се съсредочатъ главнитѣ усилия въ издирване, събиране и научно издаване на изворнитѣ материяли къмъ българската история въ една или нѣколко голѣми сбирки, които послѣ да послужатъ за основа при щателни и всестранни исторически изучвания. Безъ едно колко годѣ задоволително прѣодолѣване на тази задача не може да се мисли за рѣшителни успѣхи и по-голѣмъ подемъ въ нашата историография. Това е единъ етапъ, който непрѣмѣнно ще трѣбва да се прѣмине.

Едно мощно сръдство, което косвено съдѣйствува за постигане тази главна задача и способствува твърдѣ много за разширение изобщо на историческитѣ изучвания, се заключава въ съставяне на подробни и изчерпателни описи и списъци на всички изворни исторически материяли, събрани въ нѣкои мѣста или пъкъ прѣснати тукъ тамъ. Тѣзи описи улесняватъ извънредно много учената работа; тѣ прѣдставятъ настолна книга, която прави извѣстни изворнитѣ богатства и съдѣйствува при евентуалното имъ издаване, или пъкъ служатъ като пжтеводителъ за издадени или неиздадени паметници. Въ западно-европейскитѣ страни това мощно научно сръдство, което спестява врѣмето на учения и съкратява и улеснява до неимовѣрность учената работа, е доведено до голѣмо развитие и съвършество. Благодарение на многобройнитѣ и изчерпателни описи и каталози на грамаднитѣ европейски архиви е възможна една по-бърза ориентировка въ тѣхъ. Отъ 1885 год. въ Франция напр. е почналъ да излиза единъ грандиозенъ „Общъ каталогъ на ржкописитѣ отъ всички публични библиотеки въ Франция“, който до 1897 г. е достигналъ 50 тома. Лансира се вече и идеята за единъ общоевропейски такъвъ каталогъ.

Желателно, наврѣменно е вече и у насъ да се обърне по-голѣмо внимание на този видъ важни научни помагала, които биха оказали много голѣма полза за подигане и разширение на родноисторическитѣ изучвания.

Въ слѣднитѣ редове прѣдлагаме описание на прѣд-освободителната историческа архива, която се съхранява въ варненската българска митрополия, като съ това желяемъ отъ една страна да съдѣйствуваме въ казаното горѣ направление, а отъ друга се надѣваме, че ще дадемъ примѣръ и по-тикъ за съставяне и на други такива описи отъ исторически материяли или архиви, частни или обществени, каквито несъм-нѣно има и у други мѣста и лица въ България.

За историята на въпросната варненска архива е извѣстно и може да се каже накратко слѣдното. Разнитѣ кондики, тефтери, тетради, документи и книжа, които я съставятъ и които произхождатъ отъ разни мѣста, именно отъ църковно-училищнитѣ общини въ Варна, Шуменъ и Хаджиоглу Па-зарджикъ (Добричъ), сж били прибрани слѣдъ освобождението на България и скѣтани въ варненската митрополия, благода-рение на просвѣтената грижа на Варно-Прѣславския митрополитъ Симеонъ, който ясно е съзналъ историческото значение на тѣзи книжа. Благодарение на сѣщия тази цѣнна архива не само е била събрана на едно мѣсто, но и запазена и отъ по-нататъшно разхищение и унищожение. Характерна е въ това отношение слѣдната случка. Прѣзъ 1897 г. единъ отъ основнитѣ учители въ Варна поискалъ и получилъ за прѣглеждане и използуване тѣзи исторически книжа, които се съхранявали по онова врѣме при архивата на църковното настоятелство. Изминало се дълго врѣме безъ заемателятъ да повърне заетото. Митрополитъ Симеонъ, като се научилъ за неповръщанието на заетитѣ книжа, подигналъ въпросъ за издирването имъ. Оказало се, че заетитѣ книги, на брой 17, били прѣдадени отъ въпросния учи-тель въ основното училище „Князь Борисъ“ и записани въ библиотеката му въ инвентарната книга за 1898—99 год. Чрѣзъ посрѣдството на варненската община, съ писмо № 1666 отъ 1 май 1901 г., митрополитъ Симеонъ изискалъ повръща-нето имъ. Слѣдъ като училището отговорило на 16 май с. г., че е готово да ги прѣдаде, митрополитътъ изпратилъ съ писмо № 1805 отъ 17 май с. г. свещеника Ив. Поповъ, който при-елъ и прѣнесълъ книгитѣ обратно въ архивата на митропо-лията, гдѣто се съхраняватъ и днесъ.

Благодарение на това, че архивата на варненската ми-трополия се е намирала извѣстно врѣме въ безредие, първо-поради прѣнасяне отъ старото въ новопостроеното митропол-

ско здание, а по-късно поради бързото прѣнасяне отъ тавана въ избата на послѣдното при бомбардирането на Варна отъ руската флота прѣзъ врѣме на общоевропейската война, документитѣ и книгата отъ прѣди освобождението изпаднали така сжщо въ безпорядкъ и дълго стояли смѣсени съ други книга. Ето защо, когато г. Ст. Чилингировъ се явилъ прѣзъ 1918 г. въ Варна, събирайки материяли за Добруджа, той е намѣрилъ и използувалъ само частъ отъ въпросната историческа архива. При своитѣ занятия съ миналото на града Варна пишещиятъ тѣзи редове дойде въ по-близкъ и продължителенъ контактъ съ тази архива и взе грижата да я издири измежду книгата отъ по-късно врѣме, да я събере, подреди систематически, снабди съ сигнатура и издѣйствува да се запази тя въ отдѣленъ шкафъ. А тукъ дава той и нейното подробно описание.

Тя се състои отъ тридесетъ и осемъ кондики, тефтери и тетради и отъ 44 отдѣлни книга — писма, смѣтки, списъци, бѣлжжки и пр., както слѣдва.

№ I.

Прѣдставя една кондика отъ 1860—1869 г., добръ свързана съ твърди корици. Голѣмината ѝ е 24×33 см. На прѣдната корица има слѣдния надписъ: „Съдържаща *Обща Книга* на Българското училище 1860. Въ Варна“. На листа къмъ прѣдната корица има надписъ: „Книга която съдържава пожертвованія за подкрепленіе на Бѣлг. Народно Училище въ Варна“. На стр. I стои надписано: „Книга училищна“. На стр. III: „Книга съдържаща помощъ за подръжаніето на Българското Общо Народно Училище Варненско и смѣтки, колкото се отнасятъ за него. Варна. 19-го августа 1860“.

Стр. 1 започва така: „Помощъ за подръжаніето на училището своеволно принесена отъ долните почтенни попечители своеручно подписани. Година прѣва 1860“. Слѣдъ това слѣдватъ пожертвованията за годинитѣ 1860 до 1866 включително и за 1869 г. (стр. 1—18).

На стр. 144: „Книга-Касса на Народнатъ ни Българска Церква Святаго Кирила и Методія. Въ Варна Февруарія 14—20 числа 1865 года.“ На стр. 145 започва църковниятъ приходъ, но само въ два реда и прѣстава.

На стр. 327—328 съдържа: „1860. Копіе на Общ. Биянцъ на Бѣлг. Варнен. Читалище.“

На стр. 339: „1868 г. Разписъ на ученициты въ Варненското Българско Обще Училище.“

На стр. 351—352 има само слѣдното заглавие: „Подароци на Церквата св. Кирилъ и Методія“; обаче слѣдъ това нищо друго не е вписано.

На стр. 361 има слѣдната записка: „Боже, на помощъ намъ бжди, съгласіе и любовъ упаци; да напрѣднемъ вси въ наукъ. Да имамы добра сполукъ. Въ всичко! Николай Ив. Бацаровъ учитель. Костакы Михайловъ Общій писарь. Варна. 1869.“

Всичко съдържа III + 361 стр. Нespoменатитѣ страници сж празни.

№ II.

Кондика отъ 1866—1870 г. Голѣмината ѝ е 33×24 см. Съдържа поименно вѣнчилата въ Варна и Варненско. Била е добръ и здраво подвързана съ твърди корици, но прѣстѣпна ржка е изкубнала листитѣ отъ корицитѣ и е отстранила или унищожила по-голѣмата часть. Остатъкътъ се състои отъ три части — тетрадки.

Първата тетрадка има на външната страница слѣдния надписъ: „Кондика, която съдържава вѣнчила-та що сж подъ управленіе-то на Българско-то Общество въ Варнж. 1867 Марта 1-вѣй.“ На стр. 2 има заглавие: „Вѣнчилата въ градъ-тъ Варнж.“ На стр. 8: „Село Хаджрж.“ На стр. 11: „Село Кара-Ачь.“ На стр. 13: „Село Козложж.“ На стр. 17: „Село Хасаджикъ“ (за това село нѣма никакви данни, освѣнъ заглавието). На стр. 18: „Шадж-Кюю.“ На стр. 19: „Село Моаличь“ (нѣма сжщо никакви данни). На стр. 20: „Село Еситлій“ (сжщо и тукъ нѣма свѣдѣния за вѣнчилата). „Село Амбарлій.“ На стр. 21: „Село Дели-Османлари.“ На стр. 23: „Село Каподжи Махле.“ „Село Гюкчедюлюкъ.“ На стр. 24: „Село Караманлій.“ На стр. 25: „Село Коркутъ.“ — Тази тетрадка съдържа всичко 33 страници; отъ тѣхъ сж празни стр. 6, 7, 26—33.

Втората тетрадка има на стр. 1 слѣдното заглавие: „Що сж даватъ вулы завѣнчаніе. Начяло отъ 21-ый Октомврія 1866—1870 г.“ Тя съдържа всичко 10 страници.

Трета тетрадка. На стр. 1 има насловъ: „Що сж даватъ кръстителны писма начяло отъ 23-ый Октомврія 1866 года — 1869.“ Тя съдържа всичко 16 страници; отъ тѣхъ стр. 11—16 сж празни.

№ III.

Това е кондика отъ 1866—1875 г.. Голѣмината ѝ е 26×38 см. Подвързана е яко, съ твърди корици. Обхваща 210 страници. Съдържа копия, а и нѣкои оригинали отъ многобройни и разнообразни, твърдѣ интересни и цѣнни документи, издадени отъ варненската българска община; така напр. „Законикъ“

отъ 1866 г., пандахуси, актове, кореспонденция съ екзархията и съ други лица и пр. Празни сж стр. 8, 15, 20—21, 23, 159—166, 168.

Съдържание: На стр. 2—7: „Законикъ“ за управлението за духовенството отъ варненската епархия, съставенъ въ 1866 г.. На стр. 9—14: копия отъ писма (разни писма до разни лица; потъкмителни). На стр. 16—19: приходи на варненската община отъ селата. На стр. 22, 24—26: актъ и кореспонденция отъ 1868 г. за избиране отъ варненската епархия на прѣдставителъ за всенародния съборъ въ Цариградъ. На стр. 27—106: поимененъ списъкъ на вѣнчилата въ градъ Варна и въ градоветъ и селата отъ варненския окръгъ. На стр. 107—111, 114, 116—123: кореспонденция на варненската община съ екзархъ Антимъ I по църковнитъ и народни работи. На стр. 112—113, 115, 124—127: дневници на първия епархияленъ съборъ въ Шуменъ въ 1873 г. На стр. 128—131, 134: заседания и рѣшения на варненската община. На стр. 132—134, 135—139: писма на варненската община до разни. На стр. 140—157: волни помощи отъ епархията за варненската община. На стр. 158: избирателенъ актъ. На стр. 167, 169, 171—201: списъкъ на продаденитъ билети отъ лотарията, разиграна въ Варна, и равномѣтка. На стр. 202—210: разни забѣлѣжки.

№ IV.

Приходоразходенъ тефтеръ отъ 1866—1873 г. Добрѣ подвързанъ, съ твърди корици. Той има голѣмина 26×38·5 см. Обхваща всичко 376 страници. Съдържа приходоразхода на варненската българска църковно-училищна община за г. 1866—1873, именно: на стр. 1—118. На стр. 372—373: обща приходоразходна смѣтка на варненската българска община за 1873 г. — Останалитъ стр. 119—371, 374—376 сж празни.

№ V.

Тефтеръ отъ 1866—1873 г., на голѣмина 26×38·5 см., здраво подвързанъ съ твърди корици. Обхваща всичко 137 двойни страници. Това е главна приходоразходна книга и съдържа на стр. 1—98: приходоразхода на варненската църковно-училищна община за год. 1866—1873; на стр. 128—137: мѣсечна равномѣтка на варненската църковно-училищна община отъ 1868—1872 г. — Страницитъ 99—127 сж празни.

№ VI.

Тефтеръ отъ 1870 г., на голѣмина 25·5×38 см., добрѣ подвързанъ, съ твърди корици. Съдържа всичко 1+111 двойни страници. На стр. I има слѣдния надписъ: „Книга на Българ-

сжѣтъ черква и училище въ Варна. Варна 21 Февруарій 1870 год.“ На стр. 1—14. се съдърѣа приходоразходѣтъ на варненската община за 1870 г. Всички останали страници сѣ празни.

№ VII.

Тѣфтеръ отъ 1870—1874 год., на голѣмина 24.5×36 см., добрѣ подвѣрзанъ съ твѣрди корици. Съдърѣа 140 страници. На стр. 1 има надписъ: „Юлій 25. 1870. Волна помощъ за Българското Варненско Читалище „Возрожденіе“.

Съдържанието му е слѣдното. На стр. 1—8: списъкъ на пожертвувателитѣ за 1870 и 1871 год. На стр. 14—19: списъкъ на вѣнчилата въ градоветѣ и селата отъ варненския окръгъ (Варненско, Балчишко, Мангаленско, Провадийско и Пазарджишко). На стр. 23—24: „Описаніе на честны-тѣ лица, които благоволиха да ся запишатъ за рядовни членове на българско-то читалище „Возрождение“ въ Варна“. На стр. 136—137: „Обща равномѣтка за Варненската Епархія за 1874 год.“ Празни сѣ страницитѣ 9—13, 20—22 и 25—135.

№ VIII.

Това е тѣфтеръ за год. 1874—1878, на голѣмина 20×36 см., подвѣрзанъ здраво съ твѣрди корици; съдърѣа всичко 143 страници.

Той съдърѣа на стр. 1—6, 9—32: приходоразходъ на касата при варненския епархияленъ съвѣтъ и на общинската каса за 1874—1878 г. На стр. 127—128: смѣтки за прихода отъ черковния дюгень и за разхода за 1878 год. На стр. 129—132: списъкъ на входящи и изходящи писма на съвѣта. На стр. 135—137: разноски на варненската община за 1877—1878 г. На стр. 139—143: дребни разноски на съвѣта прѣзь г. 1874—1877. — Празни сѣ стр. 7—8, 33—126, 133—134, 138.

№ IX.

Прѣдставя тѣфтеръ за 1873 г., на голѣмина 24×33 см., подвѣрзанъ добрѣ съ твѣрди корици и платно. Съдърѣа всичко 228 страници; отъ тѣхъ стр. 7—10, 15—18, 22—24 и 26 сѣ празни.

Той съдърѣа на стр. 1—6: „поимененъ списъкъ на вѣнчилата въ гр. Варна прѣзь 1873 г.“ На стр. 11—14: „поимененъ списъкъ на вѣнчилата въ с. Куюджукъ прѣзь 1873 г.“ На стр. 19—21: „поимененъ списъкъ на вѣнчилата въ село Кумлуджа за 1873 год.“ На стр. 25: „венчила въ сѣло Капаклій (Варненско) 1873 г.“ (безъ никакви други данни). На стр. 27—29: актъ за свещенически изборъ въ Варна на 19 юлій 1898 г. (това е писано съ другъ почеркъ и мастило, очевидно въ по-късно врѣме).

№ X.

Тетфтеръ отъ год. 1873—1878, на голѣмина 24×36 см., подвързанъ съ твърди корици. Съдържа 682 страници.

Съдържанието му е слѣдното. На стр. 23—31: осемъ дневници отъ 1-ия учителски съборъ въ България, свиканъ отъ Варно-Прѣславски митрополитъ Симеонъ на 12 априль 1873 год. въ Шуменъ. На стр. 35—45: програми за градскитѣ главни училища и за селскитѣ училища въ Варно-Прѣславската епархия. На стр. 51—68: три дневника на събора въ Шуменъ отъ прѣдставители на Варно-Прѣславската епархия, събранъ на 27 октомврий 1873 г., подъ прѣдсѣдателството на Варно-Прѣславски Симеонъ, за избиране мирскитѣ членове на екзархийския съвѣтъ, и копие отъ едно писмо до екзархъ Антимъ I. На стр. 59—61, 63—65, 67—68, 71—73: четири дневници на 1-ия епархияленъ съборъ на Варно-Прѣславската епархия (присѣтствувать, обаче, прѣдставители само отъ Шуменско, но не и отъ Варненско), свиканъ и събранъ на 25 февруарий 1873 г. въ Шуменъ. На стр. 77—79: избирателенъ актъ и писмо. На стр. 81—85: протоколъ отъ 28 юлий 1874 г. на избирателитѣ отъ прѣславската епархия за избиране членове на 1-ия прѣславски епархияленъ духовенъ съвѣтъ. На стр. 91—340: съдържатъ се протоколитѣ отъ заседанията на прѣславския епархияленъ духовенъ съвѣтъ отъ 23 февруарий 1875 г. до 13 февруарий 1878 год.—Страницитѣ 1—22, 32—34, 46—50, 62, 66, 69, 70, 74—76, 80, 86—90 и 341—682 сж празни. Между стр. 404 и 405 има изрѣзани, очевидно, празни листове, сжщо така между стр. 564 и 565 и стр. 616 и 617.

№ XI.

Протоколна книга отъ 1875—1878 г., подвързана добрѣ съ твърди корици. Шуменъ. Голѣмина 25·5×33·5 см. Всичко 188 стр. Съдържа рѣшения на епархиялния духовенъ съвѣтъ при Прѣславската епархия, именно: по бракоразводни дѣла на стр. 1—4, 6—7; завѣщания на стр. 4—6, 11—14, 16—17; помирителни на стр. 9—10, 14—15. — Празни сж стр. 18—188.

№ XII.

Тетфтеръ отъ 1873—1878 г. Варна. Голѣмина 27·5×40 см. Подвързанъ съ твърди корици. Обхваща 114 страници. Съдържа на стр. 3—54, 57—64: приходо-разходна смѣтка на варненската община. Страницитѣ 55—56, 65—114 сж празни.

№ XIII.

Тефтеръ отъ 1874—1877 г. Шуменъ. Голѣмина 24×36 см. Подвързанъ съ платно и твърди корици. На I-та корица отвънъ има надпись: „Копие за писма. 1874. Прѣславска митрополия“. Съдържа на стр. 1—45, 53: кореспонденцията на шуменския епархияленъ смѣсенъ съвѣтъ съ разни лица, именно съ Варно-Прѣславски Симеонъ, съ екзарха, съ други владици, съ разнитѣ общини отъ епархията и пр. На стр. 7, 15, 26, 31, 33, 34, 39—45: турски писма. — Страницитѣ 46—52, 54—318 сж празни.

№ XIV.

Тефтеръ отъ 1878—1879 г. Варна. Голѣмина 28×40 см. Подвързанъ добръ съ твърди корици. Съдържа II—138 страници. На първата корица отвънъ и на стр. I има слѣдния надпись: „Книга за журналнитѣ постановленія на Окръжнѣй Училищень Съвѣтъ за 1878—1879 год.“ На стр. 1—13 съдържа 14 дневници на училищния съвѣтъ. Останалитѣ страници II, 14—138 сж празни.

№ XV.

Това е тефтеръ отъ 1864—1869 г. Добричъ. Голѣмината му е 12×33 см. Подвързанъ съ твърди корици, съ книга и платъ. Има всичко 68 страници. Стр. 1 почва така: „1864 синету Дикеври день 10 поймамъ опелка черковната съ малка сирмия“. Стр. 2 започва: „13 Дикеври 1864 зимамъ пангара“.

Слѣдъ това слѣдватъ на стр. 1—10: приходи отъ пангара до 1867 год. На стр. 18—19, 21, 23: разни църковни приходи, отъ продажба на дърва, отъ селата, отъ гробишна такса. На стр. 24—27: стариятъ епитропъ прѣдава въ 1868 год. на новитѣ. На стр. 28—31: прихода-разходна смѣтка на църквата. На стр. 32—33: Х-лу Пазарджикъ. 17 Августъ 1870. Нови църковни епитропи поематъ смѣткитѣ църковни. На стр. 40—45: прихода-разходна църковна смѣтка за 1868—1869 год. На стр. 46—49: прихода-разходъ църковень за 1864—1865 год. На стр. 53—63, 67—68: църковни разходи за фитили, восъкъ, масло, плата за даскала, масрафъ за школото и др. — Страницитѣ 11—17, 20, 22, 34—39, 50—51, 64—66 сж празни.

№ XVI.

Това е тефтеръ за годинитѣ 1867—1876 и 1880—1885. Голѣмина 12×27.5 см. Подвързанъ съ книга и платъ, съ твърди корици. Прѣдставя прихода-разходенъ тефтеръ на църквата въ

Добричъ, именно на стр. 1—16, 24—30, 33, 35—39, 73—74, 79—86, 88—93, 95—98, 100—106, 109—116. Съдържа всичко 116 страници. Отъ тѣхъ сж празни слѣднитѣ: 17—23, 29, 31—32, 34, 40—72, 75—78, 87, 94, 97, 107—108.

№ XVII.

Тефтеръ отъ 1866—1877 год. Варна. Голѣмина 16·5×24 см. Подвързанъ съ книга и платъ, съ твърди корици. Съдържа 142 страници. На стр. 1—17: приходи на нѣкое духовно лице отъ разни трѣби въ селата Гебедже, Авренъ, Девня, Емрилери и Ясж-Башъ прѣвъ 1866—1868 г. На стр. 18—24: помощи, дадени отъ разни села на варненската община за 1874 г. На стр. 25—30: приходъ отъ гробищата за 1877—1878 г. На стр. 131—132: разни бѣлѣжки за разходи и пр. прѣвъ год. 1866—1868 и 1877. Страницитѣ 30—130 сж празни.

№ XVIII.

Прѣдставя тефтеръ отъ 1868—1874 год. Х-оглу Пазарджикъ. Голѣмина 20×27·5 см. Добрѣ подвързанъ съ книга и кожа, съ твърди корици. Обхваща всичко 138 страници. Съдържание: на стр. 2—12, 15—25, 27—28: разноски на епитропитѣ за църквата. На стр. 46—48: приходъ отъ гробове. На стр. 62: приходъ отъ кръщелни свидѣтелства. На стр. 64, 66—71: приходъ отъ свѣщи отъ пангара. На стр. 75—137: разни приходи и разходи. На стр. 89, 134: разни разходи за църквата. На стр. 114—116: приходъ на църквата отъ гробове. — Празни страници: 1, 13—14, 26, 29—45, 49—61, 63, 65, 72—74, 76—88, 96—113, 117—133, 135—136, 138.

№ XIX.

Тефтеръ отъ 1868—1876 г. Х-оглу Пазарджикъ. Голѣмина 18×33·5 см. Подвързанъ съ книга и кожа, съ твърди корици. Съдържа всичко 116 страници. На стр. 5—14, 16, 19—35, 37—43: съдържа приходо-разхода на добришката община за 1868—1869, 1870 год. На стр. 46—47: приходи отъ владищина отъ селата за 1876 год. На стр. 62—65, 68—74, 114: смѣтки на добришкитѣ учители, учителки и др. Празни сж страницитѣ: 1—4, 15, 17, 36, 44—45, 48—61, 66—67, 75—113, 115—116.

№ XX.

Тефтеръ за 1869 год. Х-оглу Пазарджикъ. Голѣмина 20×27·5 см. Подвързанъ съ книга и кожа, съ твърди корици. Обхваща всичко стр. IV+131. Той съдържа на стр. I—IV, 1—7: приходо-разходи на добришката църковно-училищна община. На

стр. 15—23: сжщото, включително разходи за постройка на църква. На стр. 41—42: разходи за майстори, за материялъ. за постройка и пр. На стр. 45—89: сжщото. На стр. 129—131: списъкъ на събрано жито и пари отъ селата. — На задната корица отвжтрѣ има слѣдния надписъ: „1869 година, дето рабутетъ мастуритѣ черкѣвата святаго Геворгѣе имяната имся тука написани: 1. мастуръ Митю, 2. мастуръ Колю, 3. Димитъръ, 4. Колю, 5. Стуянь, 6. пакъ Колю, 7. Цою, 8. Спасъ. 9. Косю, 10. Цаню, 11. Диму, 12. Канчу, 13. Тодуръ, 14. Цанку, 15. Манолъ, 16. Трифунъ, 17. Добри, 18. Стуянь, 19. Боню, 20. Колю, 21. Цаню, 22. Тотю, 23. Петаръ, 24. Христу, 25. Белчу, 26. Алекси ахчията, сабиратса 26 души. Павли Годоровъ писа туй писму“. — Страницитѣ 8—14, 24—40, 43—49, 90—128 сж празни.

№ XXI.

Прѣдставя тефтеръ за 1869—1871 год. Х-оглу Пазарджикъ. Голѣмина 18×33·5 см. Подвѣрзията е отъ книга и кожа, и съ твърди корици. На първата корица отвънъ има надписъ: „Х-оглу Пазарджикъ, 1869 Августъ 5. Пангарски тѣфтеръ“. Съдържа всичко страници 1—139. На стр. 1—18: съдържа приходи отъ пангаря и др. разходи за църквата и училището за год. 1869—1871. На стр. 21, 23—24: пари съ лихва. На стр. 133, 135, 137, 139: бѣлѣжки за нѣкои разходи. — Празни сж стр. 1, 19—20, 22, 25—132, 134, 136, 138.

№ XXII.

Тефтеръ за 1874—1875 год. Варна. Голѣмина 16·5×36·5 см. Подвѣрзанъ съ книга, платъ и твърди корици. Съдържа всичко 52 страници. На стр. 1 има слѣдния насловъ: „Каталогъ на учителя Цвѣтко Н. Свиначаровъ, 1874 г., 5 Септември“. На стр. 2—25, 28—47, 49—52 съдържа списъци поименни на ученицитѣ отъ нѣколко отдѣления. Страницитѣ 26—27 и 48 сж празни.

№ XXIII.

Тефтеръ за 1874—1875 год. Варна. Голѣмина 16×36 см. Подвѣрзанъ съ твърди корици, книга и платъ. Съдържа 31 двойни страници. На стр. 1 има надсловъ: „1 7-врия, Дчевникъ за 1874—1875 г.“ На стр. 2, 4—6, 8—20, 23—27 има списъкъ на ученицитѣ и бѣлѣжитѣ имъ по разни прѣдмети. Страницитѣ 3, 7, 21—22, 28—31 сж празни.

№ XXIV.

Тетрадка отъ 1879 год., февруарий 14. Голѣмина 16×24 см. Съдържа 140 страници. Поимененъ описъ на жителитѣ на селата Гебедже, Ясж-Башъ, Куюджукъ, Хжджджа и Козлуджа, съ посочване на възрастта на всѣкиго, на броя на сѣмействата, отъ колко члена състои всѣко отъ послѣднитѣ, на грамотнитѣ и на войницитѣ. На стр. 1—14: списъкъ на жителитѣ отъ село Гебедже. На стр. 15—18: списъкъ на жителитѣ отъ село Ясж-Башъ. На стр. 19—28: списъкъ на жителитѣ отъ село Куюджукъ. На стр. 29—48: списъкъ на жителитѣ отъ село Хжджджа. На стр. 49—67: списъкъ на жителитѣ отъ село Козлуджа. Страниците 67—140 сж празни.

№ XXV.

Тетрадка отъ 1874 год. Голѣмина 16×19.5. Съдържа 32 страници. На прѣдната корица има надписъ съ моливъ: „тевгерче отъ 1875 г.“ Стр. 2—30 съдържатъ дѣлата на епархиялниа духовенъ съвѣтъ и на общината въ Варна. На стр. 2—3 има слѣдното заглавие: „Практика на съвѣта и общината въ Варна. Врѣхъ кореспонденцията. Станали съобщенія и рѣшенія писмены. Получени отговори и други писма“. Страницитѣ 1, 31—32 сж празни.

№ XXVI.

Кочанъ отъ вули за 1870—1872 год. Голѣмина 20×26 см. Кочанътъ е неподвързанъ, ушитъ само съ канапъ и изглежда, че липсватъ листа отъ началото и отъ края. Съдържа 206 „позволенія за вѣнчаваніе“ (вули), т. е. кочанитѣ отъ тѣхъ. Започватъ отъ 18 януарий 1870 до 25 Ноемврий 1872 г. Издадени сж на жители отъ града Х-оглу Пазарджикъ (Добричъ) и отъ слѣднитѣ села на Добришката кааза: Геленджикъ, Кадж-Къой, Ени-Махле, Кара Муратъ, Алжчъ-Къой, Каралесъ, Чяморлій, Кар-Сулари, Кара-Боклукъ, Суючукъ, Кара-Синанъ, Юшенлій, Ели-Бей, Езы-Бей, Богданово, Дели-Османлари, Махла Жевезликъ (Добричъ), Каба-Сакаль, Велифакъ, Айджнъ-Чоха, Башъ-Бонарь, Куркугъ, Казалджиларъ, Мансжркъой, Чюмлекъ-Махалеси. — Забѣлѣжително е, че въ вулитѣ името на центра на епархията — Варна — го нѣма, а вмѣсто това стои Х-оглу Пазарджикъ и при това не ржкописно, но печатно въ текста на вулитѣ. Вулитѣ сж печатани въ Цариградъ при А. Игнатій и К. Цветковъ. Това трѣбва да е въ свръзка съ сжществуващитѣ по онова врѣме разногласия между варненската и добришката община, които довели послѣдната дотамъ, да издава и собствени вули.

№ XXVII.

Прѣдставя тетрадь отъ 1866—1869 година. Голѣмина 24×32·5 см. Съдържа 43 двойни страници. Отвѣнъ на първата корица има надпись : „1866. Касата на Българската училищна и църковна общинж въ Варна.“ На стр.1—43 се съдържа касата, т. е. приходоразходътъ на българската община въ Варна.

№ XXVIII.

Тетрадь отъ 1869—1872 год.. Голѣмина 24×33·5 см. Обхваща 92 страници. На вътрѣшната прѣдна корица има надпись : „Слѣдва отъ пръвѣй Прохяръ 20 8-врѣй 1869“. На стр. 1—92 : „касса или приходоразходи на Варненската община“.

№ XXIX.

Тетрадь за 1870—1873 год. Голѣмина 24×33 см. Съдържа всичко 36 страници, отъ които страница 15 и 36 сж празни. На стр. 1—14 се съдържа касата — приходоразходътъ на читалището въ Варна за 1870—1873 год. На стр. 15—35 : Обща равномѣтка на приходоразхода отъ цѣлата варненска епархия.

№ XXX.

Тетрадь за 1870—1872 год. Х-оглу Пазарджикъ. Голѣмина 16·5×49. Съдържа всичко 45 страници. На прѣдната външна корица има слѣдния надпись : „Бѣлянцъ на черковнѣтж равно смѣткж за год. 1870 мѣсець Августъ 17 до 1872 год. Юлѣй 16. Този бѣлянцъ се продължи до 31 Д/врѣя 1872 год.“ На стр. 1—26, 29—30 : приходоразходна смѣтка. Страницитѣ 27—28 сж празни.

№ XXXI.

Тетрадь за 1871—1873 год.. Голѣмина 24×33 см.. Съдържа 35 страници. На стр. 1 има слѣдното заглавие : „1871 г. Разписъ на Книгы тѣ и вѣщи-тѣ въ Библиотекж-тж на Бѣлг. Ученическо Дружество „Просвѣщеніе“ въ Варнж.“ Този списъкъ продължава на стр. 1—5. На стр. 8 има слѣдното заглавие : „Колкото вѣрвсїй оставя уч. Д. Станчевъ отъ библиотеката на учиническо-то Дружество.“ Този списъкъ продължава на стр. 8 - 9. Списъкъ на неразчетени книги въ библиотеката се намира на стр. 11—19, 21—22. На стр. 23—27 : списъкъ на книгитѣ въ библиотеката на учен. дружество, 1873 год. На стр. 32—35 : Разни бѣлѣжки и разноски. Страницитѣ 6—7, 10, 20, 28—31 сж празни.

№ XXXII.

Тетрадъ за 1871—1872 г.. Варна. Голѣмина 24×33·5 см. Съдържа всичко III+117 стран. На стр. I има нѣколко думи съ арменски букви. На стр. 1 има надпись: „1871. Членове основателіе на българското ученическо Дружество „Просвѣщение“ (слѣдъ това слѣдватъ имената). На стр. 5: „1871. Членове спомогателіе на българското ученическо дружество „Просвѣщение“ (слѣдватъ само три имена). На стр. 9: „1871. Членове основателіе на българското ученическо Дружество „Просвѣщение“, които сж благоволили да му подарятъ 100-(сто) или по-вече гроша“ (слѣдватъ имената — само едно). На стр. 13: „Членове спомогателіе на българското ученическо Дружество „Просвѣщение“, които сж благоволили да му подарятъ по-малко отъ 100 (сто) гроша“ (слѣдватъ нѣколко имена). На стр. 15 има слѣдното заглавие: „1872 Августъ 16. Г-нъ М. П. Коларовъ колкото книги и други прѣдава въ притежаніе на българското ученическо Дружество. Варна“ (слѣдва списъкътъ до стр. 16). На стр. 17, 19—20: „Приходо-разходна смѣтка на българското ученическо Дружество 1872 г.“ На стр. 21—25: „1873. Януарій 16. Никола Стояновъ слѣдъ като си прѣдаде смѣтката прѣдава на ученическото Дружество слѣдующитѣ книги“ (слѣдва списъкътъ на книгитѣ). На стр. 26: „Вересіи на Дружеството.“ На стр. 29—30: „Приходо-разходъ на Дружеството за 1873.“ На стр. 52: „Протоколъ на ученицы-тѣ отъ III класъ. Варна 21 Декемврія 1871.“ Отъ стр. 53—58 слѣдва списъкъ на ученицитѣ по прѣдмети и съ бѣлѣжкитѣ имъ за успѣхъ. На стр. 60 има слѣдния надпись: „Протоколъ на ученицы-тѣ отъ II класъ. Варна 21 Декемврія 1871.“ Слѣдва списъкътъ имъ на стр. 61—66. На стр. 68: „Протоколъ на ученицы-тѣ отъ I класъ. Варна 21 Декемврія 1871.“ Отъ стр. 69—74 слѣдва списъкътъ имъ. На стр. 101—102: разносики на Дружеството за книги и пр. На стр. 110—111: списъкъ на книги. На стр. 112: капиталъ и имотъ на Дружеството. На стр. 113—117: смѣтки и др. бѣлѣжки. Празни сж страницитѣ II, III, 2—4, 6—8, 10—12, 14, 18, 27—28, 31—51, 59, 67, 75—100, 103—109.

№ XXXIII.

Тетрадъ отъ 1874 год. Х-оглу Пазарджикъ. Голѣмина 16·5×36. Обхваща 68 страници + 6 пришити писма. Съдържа поимененъ списъкъ на вѣнчилата въ Добришко. На стр. 1—2: списъкъ на вѣнчилата въ х. Ахмедъ-Махлеси (Добричъ). На стр. 3: списъкъ на вѣнчилата на Гючери-Махала (Добричъ). На стр. 4—5: сжщо на Жевезликъ-Махала (Добричъ). На стр. 7—8: сжщо на Карабокрукъ-Махла (Добричъ). На стр. 9: сжщо на Алачь-кюю. На стр. 10: сжщо

на Семизь - Алж. На стр. 11—12: сжщо на Богданово. На стр. 13: сжщо на Кадж-кьой. На стр. 14: сжщо на Коркутъ. На стр. 15—16: сжщо на Дели Османлари. На стр. 17—18: сжщо на с. Езибей. На стр. 18: сжщо на с. Матлжнкьой. На стр. 19—21: сжщо на с. Юшенлій. На стр. 22: сжщо на с. Чаморлій. На стр. 23—24: сжщо на с. Геленджикъ. На стр. 25: сжщо на с. Чаирь-Орманъ. На стр. 26: сжщо на с. Каралъсъ. На стр. 27: сжщо на с. Вели-факъ. На стр. 28—29: сжщо на с. Суютчукъ. На стр. 30: сжщо на с. Елибей. На стр. 31: сжщо на с. Башь Понарь. На стр. 32: сжщо на с. Кара-Мурадъ. На стр. 33: сжщо на с. Кабасакалъ. На стр. 34: сжщо на с. Айданъ Чофа. На стр. 35—37: сжщо на с. Капаклій (Варненско). На стр. 38—40: сжщо на с. Куюджукъ. На стр. 41—42: сжщо на с. Кумлуджа. На стр. 43—44: сжщо на с. Суджась-кюю. На стр. 45—48: сжщо на с. Хаджджа. На стр. 49—51: сжщо на с. Козлоджа. На стр. 51: сжщо на с. Пашаитъ. На стр. 52—53: сжщо на с. Дервишъ Иванъ. На стр. 54: сжщо на с. Ясж Башь. На стр. 57: Забълъжка. На стр. 59—60: Вѣнчилата въ с. Гевреклеръ. На стр. 61—62: Списъкъ на вѣнчилата въ варненскитѣ и балчишки градове и села. — Между стр. 64 и 65 има пришити шесть писма съ списька на вѣнчилата отъ: Каварна, Карашкьой, Гяуръ Куюсу, Дуранъ-Кулакъ, Аканджии, Карапча, Сатжлмжшъ, Кжлжкчій, Шабла, Копокчій, Хаджиларъ, Гаргалжкъ, Селимъ-Куюсу, Ючь-Орманъ, Елибе. На стр. 66, 68: забълъжка. — Страницитѣ 55, 56, 58, 63 — 65, 67 сж празни.

№ XXXIV.

Тетрадъ за 1874—1876 год. Варна. Голъмина 24×33 см. Обхваща всичко 11 страници. На първия вѣншенъ листъ отвѣнъ стои слѣдния надписъ: „1874. Ноемврія 22. Актъ на Епархиалния съвѣтъ“. На стр. 1—11: актове и рѣшения на епархиялния смѣсенъ съвѣтъ.

№ XXXV.

Тетрадъ за 1875—1876 год. Варна. Голъмина 24×33 см. Обхваща всичко 10 страници. Личи, че липсватъ листа въ началото и края. На стр. 1—10: списъкъ (каталогъ) на ученицитѣ отъ I, II и III отдѣление, и отъ I и II класове. Стр. 5 е празна.

№ XXXVI.

Тетрадъ (безъ дата). Варна. Голъмина 21×33 см. Обхваща всичко 40 стр. На стр. 2—3, 6—7, 10—11, 14, 26—27, 30—32, 34—35: списьци по прѣдмети на ученици, наредъ съ бълъжкитѣ имъ по успѣхъ. На стр. 1, 40: задачи. —

Празни сж страницѣ 4—5, 8—9, 12—13, 15—25, 28—29, 33, 36—39.

№ XXXVII.

Тетрадь за 1874—1875 г. Варна. Голѣмина 54×33 см. Съдържа всичко 40 страници. На стр. 2—11: каталогъ на ученицитѣ отъ I и II класъ по разнитѣ прѣдмети. На стр. 14—17: списъкъ на ученицитѣ, поведението имъ и резултата отъ изпита въ основното училище, I и II отдѣления. На стр. 18: останали въ сѣщия класъ ученици. На стр. 21—23, 26: свѣдѣния за училищата и ученицитѣ за 1874 г. На стр. 27—30: свѣдѣния за I, II и III класъ, резултатъ отъ изпита и пр. На стр. 38—39: раздадени книги — награди на ученицитѣ. — Празни сж страницѣ 1, 12—13, 14—20, 25, 31—37, 40.

№ XXXXIII.

Ржкописенъ кодексъ часословъ отъ 1748 год. Написалъ Милко отъ Котелъ. Здраво и хубаво подвързанъ въ кафява кожа, съ корици вжтрѣ отъ дѣска. На кожата втиснати разни фигурки. Голѣмина на писаната площъ 10·3×15·4 см. Обхваща всичко 528 страници. Текстътъ на стр. 3—523. Останалитѣ страници сж изпѣстрени съ забѣлѣжки и смѣтки отъ по-късно врѣме и съ другъ почеркъ. Сѣщо и на 95 стр. има една смѣтка отъ по-късно врѣме; а стр. 96 е празна. Мастилото е черно. Заглавнитѣ и други нѣкои букви сж писани съ червено мастило. Писмото е полууставно. Срѣбска редакция.

Текстътъ започва на стр. 3 съ думитѣ: Часъ ѿ. приидете поклонимсе.
 ш г. ѱалмъ. ѿ. гдѣи мон вънѣши гдѣ. ѱалмъ. ѿ ѿ гдѣи приѣѣжице вистъ намъ въродъ и
 родъ. ѱалмъ. ѿ. etc. На стр. 32 се свръшватъ часоветѣ и псалмитѣ. Стр. 33 започва съ заглавие: Начело повечерници, и на стр. 49 се свръшва „великата повечерница.“ Стр 50 начева съ: Якаиствъ пресѣлѣи бди, който продължава до 94 стр. На стр. 97 започва: Яказѣтъ сладчайшему ꙗс нашемуꙗ Инсѣ Хрѣтѣ, до стр. 132 включително. Стр. 133 започва съ заглавие: Въ Недѣлю вечеръ на гдѣ възвахъ стѣри мољбени къ ꙗс нашемуꙗ иѣс хрѣ, до стр. 154, гдѣто има ново заглавие: въ пне вечеръ на гдѣ възвахъ стѣри мољбени къ ꙗс нашемуꙗ иѣс хрѣтѣ, до стр. 176. На стр. 177 започва заглавие: въ вто вечеръ на гдѣ възва стѣхрѣ къ ꙗс нашемуꙗ иѣс хрѣ, и продължава до стр. 197. На стр. 198: въ срѣдѣ вечеръ на гдѣ възвахъ стѣри стѣнимъ айлау, до стр. 206, гдѣто почва ново заглавие: въ четвъртъкъ вечеръ на гдѣ възвахъ стѣхрѣи мољбени къ ꙗс нашемуꙗ иѣс хрѣ, до стр. 239, гдѣто начева друго заглавие: впеткъ вечеръ на гдѣ възва стѣри мољбени къ ꙗс нашемуꙗ иѣс хрѣ до стр. 261, гдѣто почва пакъ ново заглавие: канонъ покаяннѣи по въсенѣ, до стр. 274. Стр. 275 започва: послѣ-

дованіе съхраніа въсеаѣтнаго начыши ѿ мѣца септемврія до мѣца августа etc. ; стр. 302: за мѣсець октомврий; стр. 324: мѣсець ноемврий; стр. 354: мѣсець декемврий; стр. 374: мѣсець януарий; стр. 396: мѣсець февруарий; стр. 407: мѣсець мартъ; стр. 417: мѣсець априль; стр. 424: мѣсець май; стр. 433: мѣсець юний; стр. 445: мѣсець юлий; стр. 458: мѣсець августъ до 476 стр. На стр. 477 започва ново заглавие: вѣородничн шемін гласомъ пѣваемъ на баѣ, до 482 стр. Стр. 483 започва: пѣніа трончна нѣже поемъ въ веланки постъ. На стр. 488 тропари и вѣородничн и кондаки през неаю. Стр. 492: Свѣтине през неаю въ поне. . . etc. до 510 стр. Отъ стр. 511 до 523 (края): Слова на ѿца іwannа златошетаго и др. светии. . .

На задната корица отвжтрѣ съ неизработенъ почеркъ скорописно има слѣдната приписка: „1872 мартъ 5, подаравамъ иванъ славазъ отъ еленци коланки таркашени“. На прѣдната корица отвжтрѣ има надпись съ сжщия почеркъ на текста и полууставно писмо: † написанъ сѣ книга азъ много грѣшнихъ мншихъ милое ѿ село котеаъ:

въ лѣто ѿ съзавіе мѣра ѿ адама даже и до днѣ.
з с н с.

въ лѣто ѿ стѣ дви мѣри кѣе. аѿ мн. индикто аі. каоу слово в. крѣ сѣнцу
а крѣ нѣне зи епѣхте лѣта. е.

савшанте ѿци и кратѣа наша. аще всѣдѣтъ погрѣшено негде. а кіе ѹмомъ и смнсламъ неправете, а не казнете. зацо не нѣна рѣка аѿгласка. нѣ грѣшна зацо и въ етоа еваліе ре хс аще простите він члѣс скгрѣшеніа его. и ѿца вашъ не ни проститъ вамъ скгрѣшеніа ваша:

На една отъ послѣднитѣ страници съ другъ почеркъ скорописно стои слѣдната приписка: „Да са знай всѣгасъ пѣскачнха харачите ѿ нданаесе грош на питнаеси тѣгасъ излезн велна войводата ѿ тарново помалка а байрамъ по наникъ день тѣгази са внаѣха намора съ гарците четвърта гѣднина и тѣгасъ стана трета гѣднина сѹша тапресахнаѣа реките ндѣлчинните каадѣнци ни ходѣхме нѣ топла да меламъ крашиѣ и тѹгасъ сюрдисваѣа х. Юрдана калуѣере и тѣгасъ седеши на тарново на митрополиата деспоти Іларіѣнъ и тѣгасъ сюрдисваѣа патриарѣа ѿ стѣнболъ зарѣтъ харачите“. Отъ страни добавено: „та дѹде нова“.

сѣнк: а ш к д

тѣрскѣтѣ

И тасъ пролетъ фана снагъ, еѣго кѣстадина та затисна нивѣта нраните некасали и стори зараръ навошката.

№ XXXIX.

Прѣдставя плика съ писма, смѣтки, списѣци, бѣлѣжки и пр., на брой 44 отъ разни години, между които нѣкои турски.

Ето единъ кратъкъ прѣгледъ на тѣзи книга.

№ 1. Записка (отъ 14 мартъ 1873) отъ Г. Н. Страшимировъ до г. Костаки Тюлевъ въ Варна. Изпраща му 100 календарчета за проданъ. — № 2. На турски. — № 3. Бѣлѣжка (отъ 1863 г.) за вземаници отъ разни лица и села. — № 4. Забѣлѣжка-смѣтка. — № 5. Забѣлѣжка-смѣтка. — № 6. Смѣтка за черковни пари, прѣдадени на Дим. Стояновъ. — № 7. „Съгласително“, сключено на 1 ноемврий 1873 г. между варненскитѣ църковни настоятели и г-да Кули и х. Костаки и С-іе за отдаване подъ наемъ на послѣднитѣ на църковнитѣ здания, състояще отъ петъ точки и потвърдено отъ Варненско-Прѣславски Симеонъ. Въ точка 1 се казва: „Черковнитѣ настоятели съ споразумѣнието и съизволението на всичкитѣ еснафи давамы самопроизволно черковнитѣ здания при Арастата съ кирія за три години отъ днѣсь на г-да Куля и х. Костака и С-іе за осемнадесять хиляди гроша...“ Подписано е саморжчно отъ Варно Прѣславски Симеонъ, отъ Кули х. Костака, и отъ свидѣлитѣ: Жеку Василевъ, П. Х. Димитріевъ, Друми Евтимовъ, Радушъ Марковъ, Янчу Зехировъ, Жечу П. Жечувъ, х. Вилику Тодоровъ, Величко Неделковъ. — № 8. Шуменъ 7 ноемврий 1876 г. Удостоверение за усыновяване на дѣте. — № 9. Забѣлѣжка за движението на трена въ Австрия и Германия. — № 10. Забѣлѣжка за продадени книги и вересии. № 11. „Съгласително“ отъ 5 юний 1878 г. между варненската община и учителя Д. Станчовъ за улавяне на сжция като учитель и пѣвецъ при църквата въ Варна. — № 12. Шестъ листа, съдържащи непълень и откъслеченъ списъкъ на вѣнчила и лица отъ разни села. — № 13. Списъкъ на българитѣ въ с. Алаклизе и въ Балчикъ. — № 14. 8 августъ 1899. Кастоловецъ (Чехия). Свидѣтелство за бракъ (на чески). — № 15. 1869 год. Забѣлѣжка-смѣтка. — № 16. 1869 год. Списъкъ на земаници. — № 17. Забѣлѣжка-смѣтка. — № 18. Забѣлѣжка за вземаници отъ поповетѣ за вѣнчила. — № 19. Смѣтка-забѣлѣжка. — № 20. Приходо-разходна смѣтка на Друми Друмевъ за училището и църквата въ Варна. — № 21. Записка отъ 5 декемврий 1869 г. на учителя К. Ст. Бобчевски (Добричъ) до Стефана (?). — № 22. 10 декемврий 1889 г. Разписка. — № 23. Шуменъ. 23 юлий 1875 г. Черновка отъ митрополитско окржжно до свещеницитѣ за изпращане сумитѣ, събрани отъ дискосъ за бѣднитѣ училища. — № 24. Разписка отъ 8 януарий 1872 г. въ Цари-

градъ на списанието „Читалище“ за получаване абонаментъ. — № 25. Шуменъ. 4 юний 1876 г. Черновка-писмо на Варненско-Прѣславски Симеонъ до провадийци. Съобщава имъ за ржкополагане и изпращане за града имъ като свещеникъ на Иванъ Константиновъ (послѣшния икономъ Ив. К. Радовъ) и че имъ изпраща вули. — № 26. На турски. — № 27. Село Св. Никола (Щипско). 12 февруарий 1876 г. Църковно свидѣтелство за встѣпване въ бракъ. — № 28. Село Смядово. 1 юлий 1875 г. Писмо на селянитѣ до владиката, съ което искатъ покровителство и закрила противъ своеволията и насилията на единъ заптия. Подписали: мухтаръ и ази дѣдо Цоны, дѣдо Грозды, попъ Юрданъ, попъ Янколъ, Тодоръ Рачо, Жечо Рачовъ. — № 29. На турски. — № 30. Турско. — № 31. Турско. — № 32. Частна записка отъ 1875 г. — № 33. На турски. — № 34. На турски. — № 35. Турско. — № 36. Свидѣтелство за нѣмане право и претенции върху наслѣдство. — № 37. Турско. — № 38. Турско. — № 39. Турско. — № 40. Турско. — № 41. Турско. — № 42. Три писма отъ 1901 година — прѣписка по въпроса за повръщането на заетитѣ отъ единъ учитель и неповърнати книжа отъ описваната тукъ архива. — № 43. 18 февруарий (безъ посочване на година, но въ всѣки случай отъ прѣди освобождението). Черновка-актъ за изборъ на членове въ варненския епархиялечъ съвѣтъ. — № 44. Козлуджа. 24 юний 1873 год. Писмо отъ свещеника Атанасъ А. Хикимовъ до общинаритѣ въ Варна по въпроса за събиране на църковнитѣ данъци.
